

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Jakubíkovou, advokátska kancelária, Fraňa Mojtu 269/43, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 692/2015-705 z 2. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 692/2015-705 z 2. júna 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obec [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), sa na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) žalobou domáhala voči sťažovateľovi určenia vlastníckeho práva k pozemku (orná pôda s výmerou 5 315 m²), nachádzajúcemu sa v katastrálnom území navrhovateľa. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 19 C 41/2007-412 zo 17. marca 2011 žalobu zamietol. Na základe odvolania navrhovateľa krajský súd uznesením č. k. 5 Co 102/2011-440 z 18. apríla 2012 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v zrušovacom uznesení zaujal právny názor, podľa ktorého výmer o vlastníctve pôdy z 19. mája 1948 vydaný Poverenictvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1946 Sb. n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR po formálnej stránke neobsahoval všetky požadované náležitosti, a preto na jeho základe navrhovateľ vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudnúť nemohol. Krajský súd však uložil okresnému súdu povinnosť zaoberať sa aj možným nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním, keďže navrhovateľ mal pozemok užívať ako ihrisko do roku 1971. V prípade, ak by vydržanie prichádzalo do úvahy, okresný súd sa mal zaoberať aj otázkou, či právny predchodca sťažovateľa mohol na základe osvedčenia vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť.

3. Okresný súd po doplnení dokazovania rozsudkom č. k. 19 C 41/2007-659 z 1. júna 2015 určovací žalobu znovu zamietol. V zhode s právnym názorom krajského súdu opätovne uzavrel, že výmer Poverenictva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy o vlastníctve pôdy č. 2498/48-109 z 19. mája 1948, ktorým mali byť dotknuté nehnuteľnosti pridelené do vlastníctva obce [REDAKOVANÉ] a ktorý spolu s konečným prídellovým plánom z 24. augusta 1953 (ako prídelca je okrem iných uvedená aj politická obec [REDAKOVANÉ]) mal svedčať v prospech vlastníckeho práva navrhovateľa, „*neobsahuje odtlačok okrúhlej pečiatky orgánu, ktorý ho vydal, teda po formálnej stránke nespĺňa všetky zákonné podmienky a náležitosti, preto nemá povahu verejnej listiny... preto na jeho základe nedošlo*

k nadobudnutiu vlastníckeho práva navrhovateľa k parcele... ktorá je predmetom tohto konania...“.

4. K otázke vydržania okresný súd uviedol, že „Obec [REDAKOVANÉ] ako nový subjekt práva, územný samosprávny celok bola zriadená Zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a podľa § 2 ods. 1 Zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, do vlastníctva obce prešli len veci z majetku SR, ku ktorým patrilo právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú... Obec [REDAKOVANÉ] parcelu č. [REDAKOVANÉ] užívala do roku 1971 ako športové ihrisko a v uvedenom roku začala užívať športové ihrisko na inom mieste. Pôvodné športové ihrisko začalo využívať JRD [REDAKOVANÉ], ktoré ju pooralo a užívalo ako ornú pôdu. Po roku 1990 pri vytyčovaní pozemkov do náhradného užívania bolo ihrisko označené parcelným číslom [REDAKOVANÉ] a následne bola parc. č. [REDAKOVANÉ] pridelená právnomu predchodcovi odporcu – [REDAKOVANÉ]. Ako vyplynulo z vyjadrenia Obce [REDAKOVANÉ], odporca od roku 1993 platil z predmetnej nehnuteľnosti daň, navrhovateľ nikdy nespochybňoval jeho vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti...“. Okresný súd preto možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti vydržaním v prospech navrhovateľa vylúčil a následne sformuloval záverečné hodnotenie sporu, podľa ktorého „ak bola parcela... na základe vyššie uvedeného Výmeru pridelená do vlastníctva Obce [REDAKOVANÉ], jej správa a hospodárenie nemohli byť súčasne zverené národnému výboru zriadenému na území obce. Navrhovateľ nepredložil žiaden dôkaz o tom, že by nehnuteľnosti, z ktorých bola neskôr vytvorená parcela č. [REDAKOVANÉ], boli vedené ako vlastníctvo štátu a že by boli v správe národného výboru, nakoľko len za takéhoto predpokladu by boli mohli prejsť z majetku SR do vlastníctva obcí... Napriek výpovediam svedkov, ktorí na pojednávaní potvrdili, že na uvedenej parcele bolo ihrisko, na ktorom hrávali futbal, navrhovateľ nemohol nehnuteľnosť... vydržať, pretože až do roku 1950 platilo na území Slovenska obyčajové právo vyžadujúce nerušenú držbu po dobu 32 rokov. Momentom zriadenia národných výborov nariadením Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 26/1945 Sb. (§ 2) stratili obce právnu subjektivitu. Obce opäť vznikli zákonom o obecnom zriadení... Národné výbory a ani obce podľa zákona o obecnom zriadení nie sú právnymi nástupcami obcí zaniknutých v roku 1945. Do roku 1945 nemohla uplynúť 32 ročná vydržacia doba a vydržanie neprichádza do úvahy ani podľa neskorších

predpisov... pretože od roku 1945 až do roku 1990 navrhovateľ ako právny subjekt neexistoval...“.

5. V odvolaní proti rozsudku okresného súdu navrhovateľ argumentoval v prospech právnej perfektnosti sporného výmeru z 19. mája 1948, a to tvrdením, že *„ani prvostupňový, ani odvolací súd sa nezoberali ich požiadavkou, aby bolo právne zdôvodnené, ktorý právny predpis, platný a účinný v čase vydania výmeru, ustanovoval požadované podstatné náležitosti, najmä odtlačok pečiatky...“.* Kritizoval aj právny záver okresného súdu, podľa ktorého nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku ani na základe zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“), vysloviac názor, že *„ak súd považoval výmer za nulitný akt, prípadne neplatnú listinu, je nesporné, že by predmetný pozemok musel zostať vo vlastníctve štátu ako konfiškát... Preto aj v prípade nenadobudnutia vlastníctva na základe výmeru mohli nadobudnúť ich vlastníctvo aj podľa zákona č. 138/1991 Zb., pretože správa tohto pozemku nebola v správe inej organizácie štátneho socialistického sektora, ktorým nebolo JRD a ktorý mal predmetný pozemok po roku 1971 v užívaní. Takéto užívanie napokon ani neprerušovalo vo všeobecnosti dobromysel'nú držbu iných subjektov vydržania.“.*

6. V odvolaní navrhovateľ atakoval aj právny záver okresného súdu týkajúci sa otázky vydržania vlastníckeho práva, pretože *„pokiaľ podľa názoru súdu nebola obec spôsobilým subjektom práva držby, je otázne, z akého dôvodu odvolací súd zrušil pôvodné rozhodnutie súdu 1. stupňa a uložil skúmať túto otázku. Je tiež otázne, z akéhoto dôvodu súd nariaďoval časovo a ekonomicky náročné dokazovanie, ak vydržanie navrhovateľom nebolo možné...“.*

7. Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 692/2015-705 z 2. júna 2016 zmenil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že určil vlastnícke právo navrhovateľa k spornému pozemku. Po rekapitulácii ťažiskových dôvodov zamietavého rozsudku okresného súdu krajský súd konštatoval, že s jeho *„záverom... sa odvolací súd, rozhodujúc v novom zložení senátu, zohľadniac rozhodovaciu činnosť NS SR po rozhodnutí odvolacieho súdu, nestotožňuje“.* Následne rekapituloval rozhodujúce skutkové zistenia, relevantnú právnu

úpravu a vyvodil, že „správnosť výmeru a jeho súlad s vtedy platnými predpismi nie je možné v súčasnosti preskúmať a takýto správny akt treba považovať za právny akt bezchybný, z ktorého musí súd v zmysle § 135 ods. 2 OSP vychádzať. Ani v prípade, ak by rozhodnutie vydané na to oprávneným orgánom vykazovalo vady, nemožno takéto rozhodnutie označiť za nulitný (neexistujúci) akt. Za nulitný akt totiž možno považovať len taký akt, ktorý bol vydaný nepríslušným orgánom štátnej správy, teda nad rámec právomoci toho-ktorého orgánu. Pokiaľ bolo rozhodnutie vydané v rámci právomoci príslušného orgánu, jeho zákonnosť je možné preskúmať len procesným postupom v rámci správneho súdnictva; nepodlieha však preskúmaniu všeobecným súdom.“. Následne krajský súd odkázal na niekoľko vecne súvisiacich rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uverejnených v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky alebo v časopise Zo súdnej praxe. Poukázal i na rozhodnutie najvyššieho súdu z 11. februára 2014 v konaní sp. zn. 5 Cdo 201/2012, v ktorom tento s odkazom na § 68 ods. 3 vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb. o konaniach vo veciach patriacich do pôsobnosti politických úradov (správne konanie) uviedol, že „právne predpisy a právny poriadok doby minulej je nutné považovať za platné, teda sú platné aj úkony v súlade s týmto právnym poriadkom urobené. Pokiaľ právny poriadok platný v dobe vydania výmeru vyžadoval pre platnosť rozhodnutia podpis úradného orgánu k tomu oprávneného (bez odlačky úradnej pečiatky), nie je možné z dôvodu, že výmer takýto odlačka pečiatky neobsahoval, takéto rozhodnutie považovať za neperfektnú verejnú listinu.“.

8. Následne krajský súd vyhodnotil, že výmer z 19. mája 1948 „splňal tak po formálnej, ako aj po obsahovej stránke všetky zákonné podmienky a náležitosti. Bol vydaný... orgánom... k tomu kompetentným. Je v ňom uvedené, kto ho vydal, označenie právneho predpisu, podľa ktorého sa vydáva, akej veci sa týka, je datované a podpísané povereníkom, obsahuje názov a meno a priezvisko bývalého vlastníka, označenie osoby, v prospech ktorej sa vydáva, presné označenie nehnuteľností, ktorých sa týka a ďalšie podmienky, za ktorých sa uskutočňuje pridelenie k tam uvedeným nehnuteľnostiam. Ide preto nepochybné o výmer,... ktorý má povahu verejnej listiny spôsobilej preukázať vlastnícke právo prídelcu – obce [REDACTED] [REDACTED], teraz obce [REDACTED].“

k nehnuteľnostiam tam označeným. Neplatnosť výmeru nespôsobuje ani nezrozumiteľnosť označenia výmery parciel a tiež rozdielne označenie nehnuteľnosti vo výmere a v konečnom prídellovom pláne, pretože po znaleckom dokazovaní bolo v konaní preukázané, že parc. č. [REDAKOVANÉ] je identická so zameraným stavom a zameraný pozemok nie je vytvorený z iných CKN parciel.“.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 12. júla 2016 dovolanie, ktoré založil na dôvodoch podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a v ktorom uviedol, že *„odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.*

10. Najvyšší súd uznesením z 26. septembra 2017 v konaní sp. zn. 1 Cdo 206/2016 dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keď dospel k záveru, že sťažovateľ *„nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP“.* Najvyšší súd zdôraznil, že *„pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď pri riešení právnej otázky sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu... bolo povinnosťou dovolateľa konkrétne uviesť a vysvetliť, z čoho vyvodzuje danosť uvedeného dôvodu, teda demonštrovať inými rozhodnutiami dovolacieho súdu, ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax v obdobných veciach, ako aj uviesť v čom je rozdiel od rozhodnutia súdu v prejednávanej vlastníckej veci a ako dovolací súd už rozhodol v iných obdobných veciach v minulosti. CSP v tomto smere zatažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd... V prejednávanej veci sa odvolací súd zaoberal posúdením právnej otázky spočívajúcej v tom, či výmer o vlastníctve pôdy ako správny akt je možné prekúmať všeobecným súdom. Jednalo sa o preskúmanie v tom zmysle, že ak by toto rozhodnutie vydané na to oprávneným orgánom vykazovalo vady (v tomto prípade chýbajúci odtlačok úradnej pečiatky), či by bolo možné takéto rozhodnutie označiť za nulitný (ničotný) akt. Túto právnu otázku odvolací súd posúdil s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, ktorú podporil odkazom na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu... Dovolateľ okrem простého označenia dvoch spisových značiek rozhodnutí najvyššieho súdu (sp. zn. M Cdo 55/01 a 2 Cdo 240/08), ktoré mimochodom na danú vec nemožno použiť, neuviedol ani právne posúdenie dovolacieho*

súdu, ktoré rozporuje a ktoré by korešpondovalo s právnou otázkou riešenou v odvolacom konaní a ani iné právne posúdenie predmetnej riešenej právnej otázky podporené ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, ktoré by predstavovalo dovolateľom tvrdený odklon. Dovolateľ poukazuje na skutočnosť, že žalobca ako obec nemala v rokoch 1945 až 1990 právnú subjektivitu, a preto nemohla nadobudnúť vlastnícke právo a polemizuje s dostatočnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V dovolaní však úplne absentuje uvedenie iného právneho posúdenia ohľadne právnej otázky v odvolacom konaní primárne riešenej.“.

11. Napokon najvyšší súd uzavrel, že sťažovateľ „vôbec v dovolaní nekonkretizoval, v čom vidí rozdielnosť rozhodovania a posudzovania právnej otázky odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP), preto nebolo možné sa k tomuto bližšie vyjadriť“.

12. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ tvrdí porušenie základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom krajského súdu, a to jednak pre „porušenie základného práva sťažovateľa na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia tým, že rozhodnutie nedáva žiadnu odpoveď na podstatnú argumentáciu sťažovateľa ohľadom spochybnenia nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcom“, ako aj pre „arbitrárnosť a svojvôľu rozhodnutia ohľadom jeho odklonu od prv prijatých záverov Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 240/08, kde sa riešila otázka zásadného právneho významu a to právna subjektivita obcí od r. 1945 do r. 1990. Krajský súd Nitra absolútne v rozpore s jeho predošlým právnym názorom ohľadom platnosti výmeru z r. 1948 priznal vlastníctvo žalobcovi, ktorého nielenže ako subjekt práva stotožnil s Obcou [REDACTED], ale navyše, Obci [REDACTED] priznal aj právnú subjektivitu ak rozhodol, že táto mohla nadobudnúť platne vlastníctvo k nehnuteľnostiam v r. 1948, kedy obce ako subjekty práva vôbec neexistovali.“.

13. Podľa sťažovateľa „pred súdom prvého stupňa a ani pred odvolacím súdom neboli vykonané také dôkazy, ktoré by preukázali vlastnícke právo žalobcu, Obec [REDACTED], ktorá nie je právnym nástupcom Obce [REDACTED]. Obec [REDACTED] nie je subjekt práva totožný s Obcou [REDACTED]... Keďže obce vznikli ako subjekty práva až nadobudnutím účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

a predpokladom prechodu majetku štátu na obce bolo splnenie podmienok podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, nie je možné považovať rozhodnutie Krajského súdu v Nitre o priznaní vlastníckeho práva žalobcovi, Obci [REDAKOVANÉ], len na základe posúdenia otázky platnosti Výmeru zo dňa 19.05.1948, ktorým boli nehnuteľnosti pridelené do vlastníctva Obce [REDAKOVANÉ], navyše bez právnej subjektivity, za právne udržateľné.“. Sťažovateľ zdôrazňuje, že „ak... Krajský súd... rozhodoval o vlastníctve žalobcu na základe Výmeru z r. 1948, ktorým boli nehnuteľnosti pridelené Obci [REDAKOVANÉ], tj, subjektu odlišného od súčasného žalobcu a bez právnej subjektivity, bolo nevyhnutné, aby sa odvolací súd touto otázkou zaoberal primárne. Namiesto toho odvolací súd tieto dva subjekty stotožnil, odpoveď na argumentáciu sťažovateľa nedal vôbec a navyše rozhodol v rozpore so svojím právnym názorom prezentovaným vo svojom predošlom rozhodnutí.“.

14. V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co/692/2015-705 zo dňa 2. júna 2016 bolo porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co/692/2015-705 zo dňa 2. júna 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Nitra na ďalšie konanie

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto Nálezu na účet jeho právnej zástupkyne.“

15. Právna zástupkyňa sťažovateľa doručila 16. februára 2018 ústavnému súdu fotokópiu právoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho z 26. septembra 2017 vo veci sp. zn. 1 Cdo 206/2016.

II.

16. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Časové relácie právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (13. júna 2016), dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu (17. novembra 2017) a doručenia sťažnosti ústavnému súdu (5. decembra 2017) naznačujú, že sťažovateľ očakáva zachovanie lehoty na podanie sťažnosti z dôvodu podaného dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku krajského súdu.

20. V prípade porušenia základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy rozhodnutím odvolacieho súdu v civilnom sporovom konaní ústavný súd preferuje nápravu prostredníctvom využitia inštitútu dovolania. Preto prípadná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podaná súbežne s dovolaním je síce ústavným súdom zásadne odmietnutá ako neprípustná, ale sťažovateľovi sa zachováva lehota na podanie ďalšej sťažnosti proti odvolaciemu rozhodnutiu, ak by dovolací súd vyhodnotil podané dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok) ako procesne neprípustné (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09, III. ÚS 237/2016 a pod.).

21. Rekapitulovaná judikatúra viažuca sa na obdobie účinnosti právnej regulácie dovolania obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov je podľa názoru ústavného súdu aplikovateľná aj vo väzbe na skutočnosti spadajúce do obdobia účinnosti Civilného sporového poriadku. Nová kodifikácia právnej regulácie civilného sporového konania totiž nemení nič na jadre základného práva na súdnu ochranu, ktorému by nezodpovedalo procesné odmietnutie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre oneskorenosť v prípade, ak zmeškanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde bolo vyvolané výlučne prebiehajúcim dovolacím konaním, v ktorom najvyšší súd rozhodol procesne – odmietnutím dovolania smerujúceho proti zásahu identickému so zásahom atakovaným sťažnosťou podanou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

22. Sťažovateľovo dovolanie proti zmeňujúcemu, sťažnosťou napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, teda z dôvodu, že dovolacie dôvody v sťažovateľovom dovolaní neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435. Inak povedané, sťažovateľ vo svojom dovolaní neuviedol, v čom podľa jeho názoru spočíva nesprávnosť právneho posúdenia jeho sporu krajským súdom (§ 432 ods. 2 CSP). Ide teda o odmietnutie z dôvodov procesných, čo znamená, že najvyšší súd sa v dôvodoch svojho uznesenia nezaoberal meritorne tými námietkami, ktoré sťažovateľ v dôvodoch svojej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prednáša voči napadnutému rozsudku krajského súdu.

23. V daných okolnostiach je preto podľa názoru ústavného súdu dôvodné aplikovať jeho už stabilne judikovaný právny názor o zachovaní lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti proti odvolaciemu rozsudku krajského súdu.

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

25. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

26. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

27. Prvou námietkou, ktorú sťažovateľ v sťažnosti predniesol, je nedostatočnosť odôvodnenia zmeňujúceho rozsudku krajského súdu, keďže „*rozhodnutie nedáva žiadnu odpoveď na podstatnú argumentáciu sťažovateľa ohľadom spochybnenia nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcom*“. Sťažovateľ túto výčitku konkretizuje v tom zmysle, že „*ak... Krajský súd... rozhodoval o vlastníctve žalobcu na základe Výmeru z r. 1948, ktorým boli nehnuteľnosti pridelené Obci [REDAKOVANÉ], tj. subjektu odlišného od súčasného žalobcu a bez právnej subjektivity, bolo nevyhnutné, aby sa odvolací súd touto otázkou zaoberal primárne. Namiesto toho odvolací súd tieto dva subjekty stotožnil, odpoveď na argumentáciu sťažovateľa nedal vôbec...*“.

28. Ústavný súd v judikatúre o požiadavkách kladených na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov stabilne prízvukuje, že nie na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Georgídiás v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver

o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

29. Pre ústavný súd je tak v sťažovateľovej veci rozhodné, či problematika právneho nástupníctva navrhovateľa po obci [REDAKOVANÉ] bola tou podstatnou otázkou, ktorá v zmysle rekapitulovanej judikatúry vyžadovala od krajského súdu explicitné odpovede v jeho zmeňujúcom rozsudku.

30. V civilnom sporovom konaní, v ktorom bol súdený i majetkový spor medzi navrhovateľom a sťažovateľom, zákonodarca založil (čl. 51 od. 1 ústavy) ochranu poskytovanú subjektívnym právam na zásade formálnej pravdy spätéj s procesnou zodpovednosťou pravotiacich sa strán za výsledok sporu. Formulované postuláty nachádzajú v procesno-právnej regulácii rozmanité podoby, pre rozhodovanie v sťažovateľovej veci však bolo relevantné, že išlo o rozhodovanie o odvolaní, pri ktorom bol krajský súd podľa v tom čase účinného § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku rozsahom, no i dôvodmi podaného odvolania viazaný. Išlo síce o odvolanie navrhovateľa, no sťažovateľovi bolo toto odvolanie doručené s možnosťou zaujať k nemu stanovisko, a takto prípadne nastoliť otázky, ktoré by pre rozhodnutie sporu boli podstatné a krajský súd by na ne musel odpovedať.

31. Sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu fotokópiu svojho vyjadrenia k odvolaniu navrhovateľa, preto ústavný súd musel vychádzať z rekapitulácie tohto vyjadrenia, ktorá je obsiahnutá v naratívnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ teda vo svojom vyjadrení poukazoval na pasívny postoj navrhovateľa v minulom období k spornému pozemku, rozsiahlo sa venoval právnej povahe i formálnej podobe vyhotovenia výmeru z 19. mája 1948 a zdôvodňoval právny režim vlastníctva k pozemku vylučujúci nadväznú aplikáciu ustanovení zákona o majetku obcí regulujúcich prechod vlastníckeho práva k vymedzenému majetku štátu na obce.

32. Ústavný súd nepovažuje za preukázané, že by sťažovateľ v spore s navrhovateľom námietku chýbajúceho právneho nástupníctva navrhovateľa po obci [REDAKOVANÉ] kvalifikovane predniesol. Preto sa tento aspekt prejednávanej veci

ani nemohol stať tou podstatnou otázkou, na ktorú by krajský súd pri odôvodňovaní svojho zmeňujúceho rozsudku mal dať odpoveď, akej sa sťažovateľ v sťažnosti domáha. Plynie to aj z okolností ustálených dokazovaním a spočívajúcej v zistení, že v konečnom prídelovom pláne z roku 1953 bol ako prídelca už uvedený navrhovateľ (nie obec [REDACTED]). Tento skutkový aspekt nebol v žiadnom štádiu súdeného sporu sťažovateľom spochybňovaný. Ak ani v časovo poslednom meritórnem vyjadrení (k odvolaniu navrhovateľa) sťažovateľ predmetnú námietku nepredniesol, krajský súd rešpektujúc zásadu formálnej pravdy a zodpovednosť sporových strán za procesnú podobu uplatňovania ich subjektívnych práv nemal žiaden dôvod touto otázkou sa zaoberať, pretože pre rozhodnutie vo veci samej nemala povahu dôležitosti, akú má na mysli judikatúra o väzbe základného práva na súdnu ochranu a odôvodnením súdneho rozhodnutia (bod 28). V tejto časti je preto sťažovateľova námietka nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu nedôvodná.

33. Námietka nedostatočného odôvodnenia krajského súdu však v sťažovateľovej kritike citovanej v bode 27 zahŕňa i spornú otázku nedostatku právnej subjektivity obce [REDACTED] z 19. mája 1948, keď bol vyhotovený výmer, o ktorý krajský súd ako o jeden z podstatných dôkazov svoj výrok pre navrhovateľa vyhovujúci oprel.

34. Problematiku právnej subjektivity navrhovateľa v historickej perspektíve vniesol sťažovateľ do procesného rámca sporu svojím názorom formulovaným vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa, podľa ktorého *„od roku 1945 do roku 1990 neprichádza do úvahy vydržanie, keďže navrhovateľ ako právny subjekt neexistoval“*. Podľa rekapitulácie tohto vyjadrenia obsiahnutej v naratívnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľ na podporu tohto právneho názoru *„poukázal na judikát Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 240/08“*.

35. Krajský súd sa skutočne (tak ako sa to namieta i v sťažnosti) s touto výhradou sťažovateľa explicitne nevysporiadal. Ústavný súd napriek tomu dospel k názoru, že nejde o pochybenie ústavno-právnej intenzity.

36. K dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavno-právny rozmer, resp. ústavno-právna intenzita namietaných

pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, III. ÚS 415/2011, III. ÚS 355/2014). Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, I. ÚS 191/2016).

37. Predovšetkým hodno poznamenať, že neexistenciu právnej subjektivity obcí do roku 1990 predniesol sťažovateľ vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa ako reakciu na úvahy o vydržaní ako o možnom nadobúdacom titule. Išlo o logický postoj sťažovateľa, keďže v zamietavom prvostupňovom rozsudku sa okresný súd na rozsiahlom priestore venoval aj otázke vydržania ako do úvahy prichádzajúcemu spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva navrhovateľa k spornému pozemku. Navyše, navrhovateľ v odvolaní argumentoval možnosťou vydržania (s. 5 a 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu).

38. Krajský súd však napokon v odôvodnení napadnutého rozsudku ponechal prípadné vydržanie úplne mimo rámca svojej pozornosti a za rozhodujúci nadobúdací titul označil výmer z 19. mája 1948. Ak teda mal navrhovateľ sporný pozemok nadobudnúť cestou prídela, potom je prirodzené, že akékoľvek úvahy o vydržaní ako spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku v nasledujúcom období stratili zmysel a krajský súd nepovažoval za podstatné zaoberať sa námietkami sťažovateľa, ktoré boli prednesené v súvislosti s úvahami o vydržaní a ku ktorým patrila i námietka nedostatku právnej subjektivity obcí po roku 1945.

39. Okrem toho samotný sťažovateľ vo svojom vyjadrení argumentoval precedenčným významom rozsudku najvyššieho súdu z 25. mája 2010 v konaní sp. zn. 2 Cdo 240/2008 (príloha sťažnosti), v ktorom sa o historických okolnostiach (obdobie po roku 1945) explicitne uvádza, že *„hoci obce i naďalej existovali ako územné jednotky, ako orgány (a teda právnické osoby) prestali na Slovensku existovať od účinnosti nariadenia Predsedníctva SNR č. 26/1945 Zb. a ich právomoci prevzali národné výbory.*

Tieto však neprevzali (resp. neprešlo na ne) vlastníctvo a ani iné majetkové práva obce.“. Navyše, citovaná pasáž dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu sa obmedzuje len na súvis s vydržaním ako možným titulom nadobudnutia vlastníckeho práva obce. Nerieši sťažovateľom naznačovaný konflikt medzi nadobudnutím vlastníctva prídelovým výmerom a spochybnenou právnou subjektivitou obce. Sťažovateľ teda poznal právny názor, ktorý argumentačne využil, a preto mu muselo byť zrejmé, že najvyšší súd v predmetom rozhodnutí zďaleka nepostavil otázku právnej subjektivity obcí po roku 1945 do takého kategorického svetla, v akom ju sťažovateľ prezentoval.

40. Súhrn všetkých popísaných a analyzovaných okolností vedie ústavný súd k záveru, podľa ktorého zistený nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu spočívajúci v nevysporiadaní sa so sťažovateľovou námietkou o právnej subjektivite obcí v období rokov 1945 až 1990 nedosahuje ústavno-právnu relevanciu, a to vzhľadom na jeho intenzitu. Tá je v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci daná tým, ako sa v priebehu konania vyvíjali právne názory okresného súdu i krajského súdu, v čom spočívali dôvody odvolania, ktorým navrhovateľ reagoval na právne závery okresného súdu, ako aj nadväznosťou sťažovateľovej argumentácie na odvolacie námietky navrhovateľa.

41. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

42. Zistenia, ku ktorým ústavný súd dospel na základe preskúmania obsahu sťažnosti i jej príloh, ho vedú už pri jej predbežnom prerokovaní k spoľahlivému záveru, ktorý vylučuje meritórny záver o porušení označených práv sťažovateľa na základe námietky nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu predstavuje z hľadiska logického i argumentačného konzistentný celok, ktorý dáva z ústavného pohľadu primerané odpovede na tie argumenty sťažovateľa, v ktorých sa koncentrovala reálnosť súdnej ochrany očakávanej od krajského súdu. Preto možno uzavrieť, že krajský súd dal odpovede na všetky tie otázky nastolené sťažovateľom ako účastníkom konania, ktoré mali pre prejednávanú vec význam podstatný

(napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) z hľadiska základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a i jeho práva na spravodlivé súdne konanie. V tejto časti je preto sťažnosť zjavne neopodstatnená.

43. Podľa v poradí druhej sťažovateľovej námietky došlo k porušeniu jeho označených práv pre „*arbitrárnosť a svojvôľu rozhodnutia ohľadom jeho odklonu od prv prijatých záverov Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 240/08, kde sa riešila otázka zásadného právneho významu a to právna subjektivita obcí od r. 1945 do r. 1990*“.

44. Ústavný súd odkazuje na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

45. Citované legálne definované podmienky zakladajúce právomoc najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sú podľa názoru ústavného súdu identické s obsahom posudzovanej sťažnostnej námietky. Ide o odklon „*od prv prijatých záverov Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 240/08*“, ale aj o danosť otázky, od ktorej vyriešenia rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo; sťažovateľ hovorí o otázke „*zásadného právneho významu*“. Preto je nepochybné, že sťažovateľovi procesný predpis (Civilný sporový poriadok) poskytoval priestor pre účinnú ochranu jeho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie prostredníctvom námietky, ktorú v sťažnosti predniesol. Tento priestor je naplnený dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

46. Sťažovateľ dovolanie aj podal, avšak najvyšší súd ako súd dovolací ho odmietol z dôvodu, že dovolacie dôvody v ňom neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Najvyšší súd doslova dôvodil, že „*v uvedenom dovolaní... žalovaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 432 až § 435 CSP dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú tieto ustanovenia.*“ a že „*v dovolaní... úplne absentuje uvedenie iného právneho posúdenia ohľadne právnej otázky v odvolacom konaní primárne riešenej*“.

47. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

48. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04). Ústavný súd už judikoval, že ak pokladá podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť za neprípustnú, pokiaľ navrhovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje, tak o to viac musí sťažnosť ako neprípustnú odmietnuť, ak navrhovateľ ani neuplatnil svoje práva stanoveným spôsobom (III. ÚS 175/03).

49. Podanie dovolania sťažovateľom nie je možné podľa názoru ústavného súdu aj so zreteľom na jeho citovanú judikatúru vyhodnotiť ako vyčerpanie opravného prostriedku, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv poskytuje. Keďže jeho dovolanie neobsahovalo všetky zákonom predpísané náležitosti, sám zapríčinil, že najvyšší súd ako súd dovolací nemohol ochranu jeho základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani jeho právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytnúť v podobe, v akej sa jej domáha v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Podmienku vyčerpania prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno vyhodnotiť ako splnenú len v prípade, ak sťažovateľ splnil všetky požiadavky procesnej povahy na to, aby orgán verejnej moci mohol svoju kompetenciu na rozhodnutie o takomto prostriedku uplatniť v rozsahu a spôsobom, ktorý sťažovateľ očakáva. V prípade tu predbežne prerokovanej sťažnosti to znamená, že to bol sťažovateľ, kto mal v rukách dispozíciu dovolaním, a preto i za podobu, v akej sa mu v dovolacom konaní dostalo súdnej ochrany, niesol primárne zodpovednosť práve on. Podal dovolanie, ktoré najvyšší súd vyhodnotil ako nekvalifikované, pretože neobsahovalo vymedzenie mantinelov, v ktorých je dovolací súd povinný sa pri dovolacom prieskume pohybovať, a preto za ich definovanie nesie celkom prirodzene zodpovednosť dovolateľ.

50. Ak by ústavný súd v popísaných okolnostiach vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako prípustnú, poprel by účel § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda zákonodarcom predpísanú (čl. 51 ods. 1 ústavy) postupnosť poskytovania súdnej ochrany. Predovšetkým by však nedovolené zvýhodnil sťažovateľov, ktorí opravný prostriedok bez prevzatia náležitej procesnej zodpovednosti za podobu poskytovanej súdnej ochrany iba formálne využili, v porovnaní so sťažovateľmi, ktorí ho nepodali vôbec. Zároveň by takto boli znevýhodnení sťažovatelia, ktorí pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zákonom poskytnutý opravný prostriedok využili predpísaným spôsobom.

51. Z uvedených dôvodov je sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej odklon od judikatúry najvyššieho súdu v otázke, na ktorej krajský súd založil svoj zmeňujúci rozsudok, podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde neprípustná.

52. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu či návrhom na priznanie náhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. mája 2018